

Školní třída patrně z r. 1919 - Dobřichovice

Ve třídě vyučovaly učitelky Fröhlichová a Šimáčková.

5. třída: třídní učitel František Vyhnal, náboženství vyučoval P. Josef Hradec.

Počet žáků: na začátku škol. roku – 84 žáků – 43 chlapců a 41 děvčat
na konci škol. roku – 64 žáků – 33 chlapců a 31 děvčat

Ve třídě vyučovala učitelka Fröhlichová.

Učitelky bývaly svobodné, v r. 1919 byl zrušen celibát pro aprobované učitelky a teprve v r. 1928 pro všechny učitelky bez výjimky.

Škola měla, jak již víme, až do r. 1935 pouze 5 učeben, z nichž jen 2 měly větší rozměry. Žáků ve třídě bylo mnoho a nedovedu si představit, že by se vešli do jedné učebny. Z kroniky se nedozvíme, jak probíhalo vyučování; zda vznikla jednotlivá oddělení, zda se učilo střídavě, případně v najatých místnostech v obci. Z pozdější doby víme, že se například vyučovalo ve statku č. 44 u Zýků. Obec už od r. 1920 usiluje o postavení dalších učeben, ale ekonomické poměry ve státě i v samotné obci to nedovolují. Ze zápisů o schůzích obecního zastupitelstva z té doby se do-

zvídáme o neutěšeném stavu obecních financí, o pronájmu obecních pozemků, zvyšování různých poplatků, o milodarech a podporách pro chudé almužníky a studenty, o obecních dlužích na daních pro berní úřad, o odmítání různých proseb o finanční příspěvek jednotlivcům i organizacím, odmítání nabídek odběru rozličných časopisů apod. Stále platí přidělový systém na potraviny, šatstvo, uhlí a dříví. Také škola pociťuje nedostatek peněz a snaží se získat podporu pro chudé děti a zajistit jim školní pomůcky z darů bohatších jednotlivců, či pořádáním mimoškolních akcí. Učitelé musí čelit nepravidelné docházce na vyučování a neomluveným hodinám, posílají rodičům či jejich opatrovníkům tzv. Připomenutí o zameškaných půldnech a o smyslu výuky. Při soustavné absenci dochází i k zavedení trestního řízení. Po válce dochází ke značné migraci obyvatelstva, hledání bydlení a obživy. Školáci přicházejí a odcházejí během škol. roku. Mnoho rodin je neúplných, otcové padli na frontách, je i dost válečných sirotků, kteří jsou dáni do rodin k noclehu a stravě k tzv. stravovatelům, případně k poručníkům a mnohdy se jim vede zle, mají hlad, jsou týráni. Navíc pomáhají v hospodářství. Dochází i k tomu, že pak lžou a kradou, jsou hrubí a násilničtí. Topilo se v násyprných kamnech, pro nedostatek uhlí byly v zimě vyhlášený až 2 měsíce volna a učivo se muselo dohánět. Vždy ve čtvrtek si přišli žáci pro úkoly a odevzdali vypracované zadání z minulého týdne. Bylo to náročné pro všechny, pro učitele, žáky i rodiče. A přesto nám v mysli zůstávají tehdejší černobílé třídní fotografie z konce školního roku s nastrojenými žáky a důstojnými pány učiteli.

Pokračování příště.

Jana Váňová

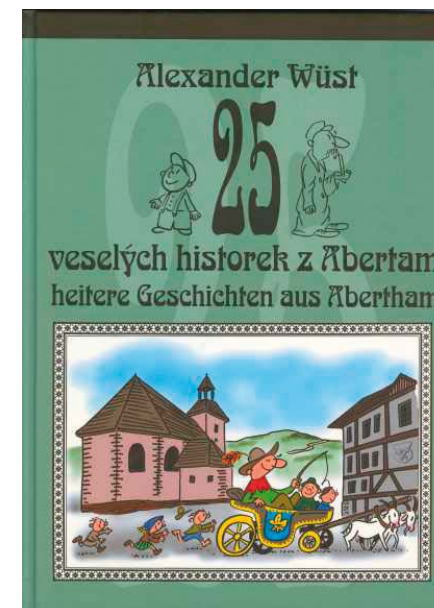
Rozhovor s Petrem Chrdlem, majitelem dobřichovického nakladatelství

KAVA – PECH

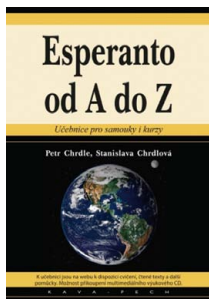
Doc. Dr. Ing. Petr Chrdle, CSc., žije v Dobřichovicích od roku 1990. 20. října jsme měli možnost trochu poznat jeho nakladatelskou činnost při příležitosti „křtu“ nové knihy Emila Caldy, kterou vydal a již představujeme na jiném místě tohoto čísla. Využili jsme této příležitosti a položili mu pár otázek.

Kukátko: Jak dlouho se věnujete vydávání knížek?

P. Chrdle: *Ta otázka není jednoduchá. Vydávat knihy jsem začal vlastně z nutnosti. Protože jsem nikdy neposlouchal rád nadřízené, už v r. 1992 jsem založil „Kongresovou a vzdělávací agenturu Petra Chrdleho“, z čeho mi vyšla používaná zkratka KAVA-PECH, a od té doby si jsem jediným šéfem sám. Ale cítil jsem, že některé z vydávaných sborníků z pořádaných konferencí jsou natolik hodnotné, že by si zasloužily mít ISBN, a tedy být povinně zaregistrovány v katalozích a nevyřaditelně i fyzicky v určených knihovnách. Obcházel jsem nakladatelství a když jsem jim řekl, že chci třeba 80 nebo 120 výtisků, tak se mi buď vysmáli, nebo mi dali tak vysokou cenu, že by na danou konferenci nikdo nepřišel. Teď to zní nevěrohodně, ale musíme si uvědomit, že digitální tisk byl v plenkách a knihy se tiskly výhradně ofsetem, kde je nejdražší příprava stroje, a tedy cena je silně závislá na tištěném množství. Tak jsem se zaregistroval jako nakladatel, obdržel svoji řadu ISBN, zakoupil kopírku a začali jsme vyrábět knihy na koleně. Manželka kopírovala a snášela listy do bloků, já je pak jel nechat slepit, nebo tenčí publikace jsme spíchli sešivačkou a ořízli na pákově*

řezače (ještě ji mám v garáži). Tato práce nás začala bavit, a tak jsme takto začali vydávat i knihy v esperantu, což byl náš společný koníček. Pak už byl krok k tomu začít dělat i skutečné knihy ve větším množství a distribuovat je prostřednictvím knižní distribuce a knihkupectví. Po dosažení důchodu jsem

opustil všechny ostatní aktivity své agentury, tedy pořádání edukativních akcí a cestovní ruch, a věnuji se už výhradně nakladatelství, svému koníčku. Tomu chci zůstat věrný tak dlouho, dokud mne nezradí zdraví. Ale zpět k Vaší otázce: Výrobou knih se zabývám od roku 1992, ale za nakladatele se považuji tak od roku 1996.

K.: Kolik knih jste již vydal?

P. Ch.: Patřím k malým nakladatelstvím. Pod svým ISBN jsem dosud vydal 180 knih, z toho asi 80 esperantských (učebnice a slovníky esperanta, literaturu psanou esperantem). Proto hned od počátku knihy i exportuji. Sice v malém množství, ale zato do mnoha zemí. Mimochodem, zrovna mne prověřuje agentura Dobrý den, která vydává Českou knihu rekordů – a pravděpodobně budu zapsán jako české nakladatelství exportující do největšího počtu zemí (zatím jsem napočítal 67, ale stále hledám v archivu, určitě to bude víc, samozřejmě hlavně zásluhou knih v esperantu). Ale mimo to se zabývám produkcí knih na zakázku, kterých jsem zhotovil určité srovnatelné množství, většinou pro zahraniční klienty. A protože se nesnažím být nejlevnější, ale mít nejlepší poměr kvality a ceny, vyvážím celé náklady knih zejména do starých evropských zemí: Belgie, Dánska, Francie, Německo, Nizozemsko, nebo Švédsko, kam dodávám knihy pro tři malá nakladatelství (poslední knihy, které jsem tam vyvezl, byly švédská učebnice italštiny a Esperantsko-švédský a švédsko-esperantský slovník). A teď jsem

zrovna předal tiskárně román Trevora Steela v esperantu pro belgické nakladatelství.

K.: Co ve své nakladatelské činnosti preferujete?

P. Ch.: Odpověď zase trochu rozdělím chronologicky. Nejprve jsem nejen preferoval, ale výhradně vydával jenom sborníky z konferencí a kongresů pořádaných mojí kongresovou agenturou. Ve druhé fázi jsme k tomu přidali literaturu psanou esperantem, což už byl koníček. A také v době, kdy se považuji za nakladatele a vydávám knihy pro knižní trh (český a v zahraničí esperantský), se zabývám hlavně tím, co mne baví, a ne co frčí; konkrétně vydávám hodně jazykovou literaturu, samozřejmě se zvláštním zaměřením na esperanto, literaturu faktu, ale i beletrii (z ní hlavně psychologické romány), a protože mám houf vnučat a přes ně i kladný vztah k pohádkám, tak samozřejmě i literaturu dětskou.

K.: Na které knihy z Vaší produkce jste obzvlášť hrdý?

Asi na svůj projekt Slovensko-českého a česko-slovenského slovníku na cesty, který se mi zrodil v hlavě poté, co jsem zjistil, že moji vnuci už nerozumí slovenštině. Jak už název napovídá, jedná se o slovník rozdílných slov a slovních spojení, a to jenom natolik rozdílných, že význam není hned patrný. Takže tam nejsou slova, kde místo českého i je ve slovenštině ie apod., ale jsou-li přeházena písmena, tak ta už ano (mlha-hmla, bedna-debna). Autory jsem našel v Žilině, a nakonec s nimi musel bojovat o rozsahu. Myslíl jsem, že to bude tak třicetistránkový sešit, ale když jsem zjistil, že se rozsah blíží dvěma stům stran, stanovil jsem maximální počet 180, aby to zůstal příruční slovník, který se vejde do kapsy. Nakonec to je kompromisních 192 stran. Právě jsem vydal 2000 ks čtvrtého vydání; předtím už se prodalo ve třech vydáních včetně dvou dotisků 15 000 ks, což dokazuje, že má úvaha o potřebnosti takového slovníku byla správná.

Z beletrie je asi nejzajímavější projekt, který jsem dělal ve spolupráci s občanským sdružením Abertamy, „25 veselých historek z Abertam“ od Alexandra Wüsta. Jedná se o trojjazyčnou knihu, která obsahuje jeden originál jediného literárního díla, které kdy bylo napsáno v „abertamštině“ (dialekt němčiny), jednak překlad do němčiny, a také následný překlad do češtiny. Naštěstí se ještě našla v Abertamech stará paní, která abertamskému dialektu rozuměla a bez níž by byla překladatelka do němčiny asi bezradná. Knihu doplnil krásnými ilustracemi jeden z mých „dvorních“ ilustrátorů a můj kamarád Pavel Rak. Samozřejmě takový projekt byl finančně náročný a mohl se zrealizovat jedine díky podporám města Abertamy, Karlovarského kraje, Česko-německého fondu budoucnosti a Krušnohorského spolku Breitenbrunn.

A pokud jde o mé vlastní práce, bezesporu nejbližší mi je učebnice „Esperanto od A do Z“, která je rozvinutím předchozího společného díla s manželkou Stanislavou Chrdlovou „Esperantem za tři měsíce“. Proto zůstala uvedena jako spoluautorka žena, přestože učebnice vyšla letos a ona podlehla rakovině už v roce 2000. Je to učebnice multimediální, papírovou verzi doplňují materiály na internetu, volně přístupné i bez registrace. Ty obsahují cvičení k jednotlivým lekcím, modelově přečtené texty z čítanky na konci učebnice, kvízy, esperantské písně, filmy, a mnoho odkazů na užitečné webové stránky, kde se dají dále rozvíjet znalosti esperanta.

Pokud se chce někdo blíže seznámit s tím, co vydávám, stačí se podívat na www.kava-pech.cz – a také mám v knihovně v Letech stálou výstavku, obsahující část mé knižní produkce.

K.: Proč zrovna knížku Emila Caldy?

P. Ch.: Když se u mne ohlásil pan Calda, jestli bych mu vydal knihu, sestavenou z jeho textů zveřejněných v Kukátku, byl jsem na rozpa-

cích. Na jedné straně bych knihu velmi rád vydal, protože většinu textů jsem znal a věděl jsem, že si knižní vydání zaslouží, a navíc by mne potěšilo mít autora z Dobřichovic (zato mám v regionu jen jednu autorku, Evu Vychodilovou z Černošic). Na druhé straně jsem si ale byl vědom toho, že mám rozděláno už více knih než peněz k dispozici pro jejich realizaci, a proto by na ni došlo kdo ví kdy. Tak jsem mu začal pomalu vysvětlovat situaci, ale autor mne přerušil informací, že počítá s tím, že do projektu vloží vlastní finance odkoupením 500 ks. Potom už šlo vše jako na drátku, věřím že k oboustranné spokojenosti. Jenom mi trochu zamotal hlavu přáním, že by si představoval na obálce pohled na zámek přes Berounku a na řece labutě. Jenže labutě stávkovaly! Sice tady letos jedna rodinka byla, ale nedokázal jsem ji přesvědčit, aby mi připlavala pózovat ke břehu pod jezem. Naštěstí jsem na krásnou labutí rodinku narazil u břehu Hamerského rybníka, tak můj grafik dostal dvě fotky, dobřichovického zámku a břehu s labutěmi na Hamru. A tím jsem mohl panu Caldovi vyhovět i v tomto a na titulní stránce si po Berounce plují labutě hamerské.

Za redakci Kukátka se ptal J. Matl

P. Chrdle na vrcholu Fudži ...